

מסורת הש"ס

(א) ר"מ, (ב) עדות פ"ג מ"ג, (ג) קב. יעני היטב, (ד) ש"ס ד"ה מנה ופרס, (ה) ג"ר הערוך בערך פרס א' גזוזת מנה ופרס חייבות וכו' ועיי' במשנה שם שפוטות, (ו) ד"ק סו. ג"ל: (ז) (ח) ועיי' חוס' לקמן ק"ל: ד"ה עד שצבעו, (ט) וצבורות יד. כה"ל, (י) שפוטות י"א: תמורה לב, (י"א) לשי"ל סט: תמורה י. קדושין, (י"ב) (י"ג) פיי ה"א פ"ט, (י"ד) וצבורות י"א: תמורה י"א, (י"ה) (י"ו) רש"ל גירס דגל עבר ומתיר כח ש"ס: הוא ור"ן למחקר ור"י רש"ל, (י"ז) (י"ח) מסכת כג"ל.

גליון הש"ס

נ"ב: עד שצבעו. כאן שייכים דברי חוס' לקמן דף קל"ו ע"ב ד"ה עד שצבעו: תוס' ד"ה והא בעי העברה והעברה. עיי' מעילת דף טו ע"ה חוס' ד"ה ואפילו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה פטור קדושה. ג"כ עיי' בחוס' ד"ה שצבעו ק"ל: (ב) ד"ה קדש דק וכו' וימצי ליה ובעדער וגזו הס"ד: (ג) ד"ה אי הכי וכו' מזה נמי הס"ד והשאר נמחק:

הגהות מהר"ב

[א] רש"י ד"ה והא קדשה לה וכו' ולמה לי למעוטינהו. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד כל הקדוש:

מוסף רש"י

מנה מנה ופרס. כל אחת ואחת משקל מנה ופרס, ליתר ולחל ליתר (רשב"ם ב"ב ק"א). לא הספיק ליתנו לו. לראשית הגז, לטקן, עד שצבעו פטור. מראשית הגז, דקניה בשני, ואפילו דמיס לא משל, דאין כהן יכול להחזיקו בדק, יכול לומר לאחר איתנו ודמיס נמי לא משל, דלאו גזל גמור הוא דלא מטי ליה (ב"ב ג"ג). אכל קודם שצבעו מי שחטפו זהו צו (שם) העמדה והעברה. ששמוד על רגליה ועירובנה הכהן כדמצי (ויקרא ט) והעמיד את הכהן לפני הכהן והעריך הכהן וגו' (שבות) והלא במקדשים. כלומר במחלת הקדש שמקדשו (תמורה י).

ראשית הגז פרק אחד עשר חולין קלה.

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פ"י מהלכות צבורים ה"א סמג עשין קמג טו"ע י"ד י"ד שלג [ספיק א]:
ב ב מ"י שם ה"א:
ג ג מ"י שם הלכה ד טו"ע שם ספיק ב:
ד ד מ"י שם ה"א י"ג טו"ע שם ספיק טו:
ה ה מ"י שם הלכה טו טו"ע שם ספיק י:
ו ו מ"י שם הלכה ו טו"ע שם ספיק ג:
ז ז מ"י שם הלכה ט טו"ע שם ספיק ו:
ח ח מ"י שם ה"א י"א טו"ע שם ספיק ח:
י י מ"י מהלכות מעילה הלכה י"ג:
י"א י"א מ"י מהלכות צבורים הלכה י"ד [ופ"ע הלכה ו] טו"ע שם ספיק י:
י"ב י"ב מ"י מהלכות צבורים הלכה י"ד [ופ"ע הלכה ו] טו"ע שם ספיק י:

תורה אור השלם

1. ויחיה ביום ההוא ויחיה איש עגלתו ב"ר ויחיה צאן: ישיעיהו ז' כא
2. ותמורה אביגיל ותקח מאתים לחם ושנים בבלים ויין ותחשב צאן עשיות ותחשב סאים קלי ופאה צמקים ומאתים בבלים ותחשב על החמורים: שמואל א כ"ה י"ח
3. ראשית דגגך תירשך ויחיהך ויראשית י"ג צאנך תתן לו:
דברים י"ח ד
4. כל הבכור אשר יולד בבקר ובצאנך הזכר תקדיש לך אלקיך לא תעבד בבכר שורך ולא תגזל בכור צאנך: דברים טו י"ט

שיטה מקובצת

א"ל והא בעי העמדה והעברה. ג"כ עיי' חוס' ב"ב ק"ל: ורובן ראשית הגז הפסיק הענין. ג"כ עיי' חוס' מנחות דף סז ע"א:

ראשית הגז: צ"פ רוק וצ"ת צ"ה. תימה אמאן קאי אי אמאן דעבר וגזו אטו קנסא הוא דקנים ליה משום דעבר וגזו לפדותו ובעלים שהקדישו נמי אמאי מיחייבי ואי אכחן לא הול"ל לפרוק וליתבי ונהי דהאי לא תקשי מה מרויט שפודה דמרויט שפודה צשה פרוטה אפילו שזה מנה דמחולל:

והא בעי העמדה והעברה. וא"ת מה שייך העמדה והעברה בגזיה דהויא כמקדיש עלים ואצנים וי"ל כיון שהיה מתחלה מחובר בצמהה שהיא בת העמדה והעברה לריך העמדה והעברה וא"ת ולימא כשהעמיד והעריך ואחר כך עבר וגזו ופדה ויש לומר דצעת פדייה צעין העמדה והעברה:

במקדיש גזיה עצמה. ורבי מני צר פטיש דלעיל אית ליה שפיר הך דרשא אכל רבא לית ליה דרשא דרבי מני צר פטיש דפטר מקדיש צמהה חוץ מגזמה וכחשמה מדעבי צסמון ואלא לאנך למאי אחא:

ורבנן

לעשות ממנו בגד קטן שנאמר ^ותתן לו שיהא בו כדי מתנה ^זלא הספיק ליתנו לו ^חעד שצבעו פטור לבנו ולא צבעו חייב יהלוקה גז צאנו של עובד כוכבים פטור מראשית הגז יהלוקה גז צאנו של חבירו אם שייר המוכר חייב לא שייר הלוקה חייב ^ההיו לו שני מינים שחופות ולבנות מכר לו שחופות אבל לא לבנות זכרים אבל לא נקבות זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו: **גב' במוקדשין מאי טעמא לא אמר קרא** ^אצאנך ולא צאן הקדש טעמא דכתב רחמנא צאנך הא לאו הכי הוה אמינא קדשים חייבים בראשית הגז הא לאו בני גזיה נינהו דכתיב ^בולא תגזו בכור צאנך אי בקדשי מזבח הכי נמי הכא במאי עסקינן בקדשי ב"ר ^גוהאמר ר"א קדשי ב"ר הבית אסורים בגזיה ועבודה מדרבנן סלקא דעתך אמינא הואיל ומדאורייתא בני גזיה נינהו היכא דגזו ליה ליתבי ליה והא קדיש לה סד"א לפרוק וליתבי ליה ^דוהא בעי העמדה והעברה הניחא למאן דאמר ^הקדשי ב"ר הבית לאו היו בכלל העמדה והעברה אלא למ"ד היו מאי איכא למימר אמר ר' מני בר פמיש משום ר' ינאי הכא במקדיש בהמתו לברק הבית חוץ מגזויה סד"א ליגזו וליתבי ליה אמר קרא צאנך ולא צאן של הקדש אי הכי קדשי מזבח נמי כחשי קדשי ב"ר הבית נמי כחשי דאמר חוץ מגזיה וכחשיה קדשי ב"ר יוסי והלא במקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה ואפי' לר"מ דאמר אין כולה עולה הני מילי דאקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו אבל הקדיש דבר שהנשמה תלויה בו קדשה רבא אמר במקדיש גזיה עצמה סד"א ליגזו ולפרוק וליתבי ליה אמר קרא ^אגז צאנך תתן לו מי שאין מחוסר אלא גזיה ונתינה יצא זה שמחוסר גזיה פרייה ונתינה אלא צאנך למאי אתא לכדתניא ^בבהמת השותפים חייב בראשית הגז ור' אלעאי פוטרי מ"מ דר' אלעאי אמר קרא צאנך ולא של שותפות ורבנן למעוטי שותפות עובד כוכבים ור' אלעאי שותפות עובד כוכבים מנא ליה נפקא ליה מרישא דקרא ^גראשית דגגך ולא שותפות עובד כוכבים ^דורבנן ראשית (הגז) הפסיק הענין ור' אלעאי וי"ו הדר ערביה ורבנן

כלומר בתחלת הקדש האומר רגלה של זו עולה כולה עולה אף בתמורה כשיאמר רגלה של זו תמורה תהא כולה תמורה ופליג אדרבי מאיר דאמר אין ממירין באצרון ולא אצרון בשלמין וצפרק צמהה המקשה [לעיל סט.] היא מפורשת: ואפילו לר"מ דאמר אין כולה עולה. צפרק צמהה המקשה [שם:] מייית לה בגמרא אכל במקדיש דבר שהנשמה תלויה בו מוקמינן בתמורה [שם:] דמודי ר"מ דקדשה כולה: רבא אמר. לא תטרם לאוקומי מתניתין במקדיש חוץ מגזיה וכחשיהה אלא במקדיש גזיה לצדה וטעמא דמתניתין לאו מגזו לאנך יליף דהכא לאנך הוא אלא מדסמך נתינה לגזיה: סלקא דעתך אמינא ליפרוק וליסיב. קא משמע לן דאמר קרא גז תתן מי שאינו מחוסר אלא גזיה ונתינה והכא משום העמדה והעברה ליכא דכי כתיבא העמדה במקדיש צמהה כתיבא: השם אדמים לפני לא גרסינן: אלא לאנך. דמשמע מיעוטא למאי אחא למעוטי שותפות עובד כוכבים לרבנן או שותפות שרלא לרבי אלעאי: ולא של שותפות. דרוש הכי לאנך המיוחד לך: למעוטי שותפות דעובד כוכבים. אכל דשרלא מיוחד לך קרינא ציה הואיל ושוניס בני חייב וכל שרלא קרויט ששון יחידים: ראשית הפסיק הענין. מדלא כתיבניהו צדד ראשית ש"מ לא איתקוש הילכך איצטריך לפרושי צה מיעוטא לשותפות עובד כוכבים:

ורבנן